

Abstrakt

Diplomová práce zkoumá konceptualizaci života v textech českých populárních písní 60. let 20. století. Teoreticky a metodologicky vychází z kognitivně a kulturně založených přístupů k jazyku, zejm. z teorie pojmové metafory a metonymie (Lakoff a Johnson) a z pojetí jazyka jako obrazu světa (lublinská škola).

Na základě slovníkových dat nejprve analyzuje sémantiku lexému *život* a dospívá tak k základům jazykového obrazu života, jak je ukotven v běžné češtině; bere přitom v úvahu i obraz života (v kontrastu se smrtí), jak ho podává odborná literatura o české lidové kultuře.

Jádro práce tvoří interpretace téměř stovky písňových textů ze zkoumaného období, ve kterých je tematizován lidský život v různých jeho fázích (etapách) a podobách (prostřednictvím opozic život – smrt, mládí – stáří apod.); sledovány jsou relevantní sémantické prvky, které se podílejí na jeho konceptualizaci. Systematicky a podrobně jsou popsány zejména metafory (strukturní, ontologické a orientační), metonymie a představová schémata spojená se životem (schéma CESTA, CYKLUS); pozornost je věnována jejich konkrétní jazykové realizaci.

Klíčová slova

kognitivní lingvistika, jazykový obraz světa, konceptualizace, metafora, metonymie, představová schémata, život, píseň, populární hudba, písňový text